

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 181g/2018

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional
(*motivele de revizuire a procesului contravențional*)

CHIȘINĂU

29 noiembrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 27 noiembrie 2018,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 29 noiembrie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional, ridicată de către dl Marcel Cernomoreț, parte în dosarul nr. 4r-2737/2018, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, pe 27 noiembrie 2018, de către un complet de judecată de la Curtea de Apel Chișinău (domnii judecători Gheorghe Iovu, Alexandru Gafton și Ghenadie Morozan), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 11 iunie 2014, un agent constator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare a emis un proces-verbal de constatare a contravenției prevăzute de articolul 242 alin. (2) din Codul contravențional [*încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea bunurilor materiale ori cu cauzarea de vătămări corporale ușoare*]. În baza acestei norme, dl Marcel Cernomoreț a fost sancționat cu amendă în mărime de 1000 de lei și cu șase puncte de penalizare.

4. Acest proces-verbal a fost contestat în instanța de judecată. Prin hotărârea Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău, din 12 iunie 2015 a fost admisă contestația dlui Marcel Cernomoreț și a fost anulat procesul-verbal menționat.

5. Pe 12 august 2015, agentul constator a contestat cu recurs această hotărâre. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 7 octombrie 2015 a fost admis recursul, casată hotărârea primei instanțe și cauza a fost trimisă spre rejudecare, într-un alt complet de judecată.

6. Prin hotărârea Judecătoria Centru, municipiul Chișinău, din 20 noiembrie 2015, contestația dlui Marcel Cernomoreț a fost respinsă ca nefondată. Această hotărâre a fost menținută și de către instanța de recurs, *i.e.* prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2016.

7. Pe 24 februarie 2016, dl Marcel Cernomoreț a depus la Judecătoria Centru, municipiul Chișinău (actualmente – Judecătoria Chișinău, sediul Centru), o cerere de revizuire a procesului contravențional, între altele, în baza articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional.

8. Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Centru, din 10 mai 2018, instanța a respins cererea menționată.

9. Nefiind de acord cu această încheiere, pe 25 mai 2018, dl Marcel Cernomoreț a contestat-o cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

10. Pe 22 octombrie 2018, dl Marcel Cernomoreț a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a articolelor 385 alin. (1) și (10), 455 alin. (2), 467 alin. (1) și 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional.

11. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2018 s-a dispus trimiterea unei sesizări la Curtea Constituțională, în vederea controlului constituționalității doar a articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a articolelor 385 alin. (1) și (10), 455 alin. (2) și 467 alin. (1) din Codul contravențional, instanța a menționat că acestea nu sunt aplicabile în cauza în care a fost ridicată excepția.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

13. Prevederile relevante ale Codului contravențional sunt următoarele:

Articolul 475 Deschiderea procedurii de revizuire

(1) **Procedura de revizuire se deschide în favoarea contravenientului** în termen de cel mult 6 luni din momentul apariției unuia dintre temeiurile prevăzute la alin. (2).

(2) Revizuirea procesului contravențional poate fi cerută dacă:

a) instanța de judecată internațională, prin hotărâre, a constatat o încălcare a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată la o nouă judecare fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională;

b) Curtea Constituțională a declarat neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă;

c) legea nouă înlătură caracterul contravențional al faptei sau ameliorează situația contravenientului în a cărei privință nu a fost executată integral sancțiunea contravențională;

d) există o procedură pornită în cauza dată în fața unei instanțe internaționale sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

e) prin hotărâre definitivă s-a stabilit că, la constatarea și examinarea faptei contravenționale și la judecarea acestei cauze contravenționale, s-au comis abuzuri ce constituie infracțiuni;

f) instanța de judecată nu s-a expus asupra vinovăției sau nevinovăției contravenientului ori instanța de judecată s-a pronunțat în privința unui alt subiect de drept decât persoana care a săvârșit fapta contravențională;

g) s-au stabilit alte circumstanțe de care instanța de judecată nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, dovedesc că cel sancționat este nevinovat ori a săvârșit o altă contravenție decât cea pentru care a fost sancționat sau care dovedesc că persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului contravențional este vinovată.

(3) Procedura de revizuire se deschide în baza cererii procurorului adresată instanței de judecată, conform competenței teritoriale a acestuia, sau a cererii contravenientului adresată instanței care a judecat cauza/contestația. În cazul alin. (2) lit. d), procedura de revizuire se deschide la cererea Procurorului General sau a adjuncților lui.

(4) Cererea de revizuire se face în scris, cu invocarea motivului revizuirii și a datelor doveditoare.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul a invocat faptul că existența unei hotărâri internaționale de constatare a unei încălcări a drepturilor și libertăților omului constituie un motiv de revizuire a procesului contravențional. Totuși, o asemenea hotărâre poate

fi obținută după o perioadă lungă de timp, fapt care limitează drepturile persoanei, pentru că revizuirea poate fi cerută în termen de șase luni.

15. De asemenea, constituie un motiv de revizuire a procesului contravențional existența unei hotărâri definitive prin care s-a stabilit că, la constatarea și examinarea faptei contravenționale și la judecarea acestei cauze contravenționale, s-au comis abuzuri ce constituie infracțiuni. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, ar fi imposibilă obținerea unei asemenea hotărâri, de vreme ce înșiși judecătorii comit abuzuri sau tolerează abuzurile comise de către agenții constatați.

16. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolului 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl Marcel Cernomoreț, parte în dosarul nr. 4r-2737/2018, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional. Aceste prevederi stabilesc două motive de revizuire a procesului contravențional, i.e.: 1) în cazul în care instanța de judecată internațională, prin hotărâre, a constatat o încălcare a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată la o nouă judecare fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională; 2) în cazul în care prin hotărâre definitivă s-a stabilit că, la constatarea și examinarea faptei contravenționale și la judecarea acestei cauze contravenționale, s-au comis abuzuri ce constituie infracțiuni.

21. Cu titlu preliminar, Curtea reamintește că una dintre condițiile *sine qua non* pentru admiterea examinării în fond a unei excepții de neconstituționalitate constă în aplicabilitatea prevederilor în cauză în care a fost ridicată excepția (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 82).

22. Curtea observă că în cauză în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate s-a cerut revizuirea procesului contravențional, între altele, în baza articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional. Pentru a fi incidente prevederile contestate trebuie să existe: 1) o hotărâre a unei instanțe internaționale prin care să se constate o încălcare a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată la o

nouă judecare fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională; sau 2) o hotărâre definitivă prin care s-a stabilit că, la constatarea și examinarea faptei contravenționale și la judecarea acestei cauze contravenționale, s-au comis abuzuri ce constituie infracțiuni. Totuși, asemenea acte lipsesc, fapt recunoscut de către autorul excepției de neconstituționalitate. Astfel, rezultă că prevederile contestate nu sunt aplicabile în cauza pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

23. Chiar dacă s-ar presupune că prevederile contestate ar fi incidente în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este nefondată.

24. Curtea reține că procedura de revizuire se deschide **în favoarea contravenientului** în termen de cel mult șase luni **din momentul apariției unuia dintre motivele** prevăzute la articolul 475 alin. (2) din Codul contravențional.

25. Astfel, cu privire la motivul de revizuire prevăzut la articolul 475 alin. (2) lit. a) din Codul contravențional, autorul excepției de neconstituționalitate sugerează că acesta ar fi iluzoriu, pentru că obținerea unei hotărâri internaționale de constatare a unei încălcări a drepturilor și libertăților omului durează o perioadă lungă de timp, însă revizuirea poate fi cerută în termen de șase luni. În acest sens, Curtea remarcă că termenul de șase luni pentru depunerea unei cereri de revizuire a procesului contravențional începe să curgă din momentul apariției unuia dintre motivele în bază cărora poate fi cerută revizuirea [a se vedea articolul 475 alin. (1) din Codul contravențional].

26. Cu privire la motivul de revizuire prevăzut la articolul 475 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional, autorul excepției de neconstituționalitate susține că obținerea unei hotărâri prin care să se stabilească că, la constatarea și examinarea faptei contravenționale și la judecarea acestei cauze contravenționale, s-au comis abuzuri ce constituie infracțiuni este imposibilă, de vreme ce înșiși judecătorii ar comite abuzuri sau ar tolera abuzurile comise de către agenții constatați. Totuși, o asemenea abordare nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate. Ea este o judecată de valoare, care nu face incidentă vreo prevedere constituțională.

27. În fine, cu privire la pretinsa neconformitate a prevederilor contestate cu articolul 26 din Constituție (care garantează dreptul la apărare), Curtea reține că în contextul depunerii și examinării cererii de revizuire persoana beneficiază de dreptul la apărare. Aceasta are dreptul să fie asistată de un avocat. În consecință, Curtea nu constată nicio aparență de încălcare a dreptului la apărare.

28. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional este inadmisibilă.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 475 alin. (2) literele a) și e) din Codul contravențional, ridicată de către dl Marcel Cernomoreț, parte în dosarul nr. 4r-2737/2018, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 29 noiembrie 2018

DCC nr. 150

Dosarul nr. 181g/2018